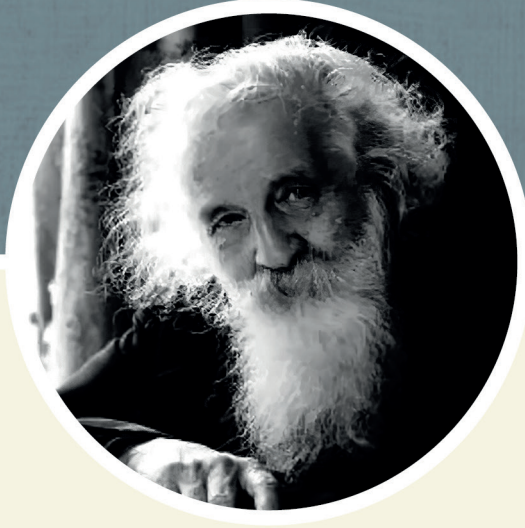

Nuh Muaz Kapan

AKLIN VE TEKNIĞİN DİYALEKTİĞİ

Gaston Bachelard ve Uygulamalı Akılcılık

AKLIN VE TEKNIĞİN DİYALEKTİĞİ

Gaston Bachelard ve Uygulamalı Akılcılık

Nuh Muaz Kapan

“dün” den öğrendiklerimizi
“bugün” ü yaşamaları için
“yarın” ları aydınlatır.

felsefe | dünbugün
yarın

© 2020, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 100
Felsefe: 8

ISBN 978-625-7760-00-3
Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:
İstanbul, 2020

Yazar:
Nuh Muaz Kapan

Editör:
Tuğba Yavuz

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Kapak/Mizanpaj:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Mikyas Basım Yayın Matbaacılık
(Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Kapan, Nuh Muaz

Aklın ve Tekninin Diyalektiği: Gaston Bachelard ve Uygulamalı Akılcılık

/ Nuh Muaz Kapan

İstanbul: DBY Yayınları, 2020.

198 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 100) ___ Dizin var

ISBN 978-625-7760-00-3

1- Felsefe 2- Mantık 3- Akıl 4- Gaston Bachelard

Bu kitap, 19.08.2019 tarihinde Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans programı kapsamında, İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri İslam Felsefesi bölümünde Prof. Dr. Yaşar AYDINLI'nın danışmanlığında savunulan "Gaston Bachelard'ın Felsefesinde Uygulamalı Akılcılık" başlıklı yüksek lisans tezinin gözden geçirilerek kitaplaştırılmış halidir.

İçindekiler

Önsöz.....	9
Giriş.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM

Gaston Bachelard ve Felsefesi.....	17
1. Gaston Bachelard'ın Hayatı ve Felsefi Görüşleri.....	17
2. Gaston Bachelard'ın Bilim Anlayışının Felsefi Temelleri	22
3. Gaston Bachelard'ın Pozitivizm Eleştirisi.....	43
4. Gaston Bachelard'da Mümkün Bilimsel Dünya.....	49
5. Gaston Bachelard İçin Gerçekçilik Karşısında Yeni Bir Anlayış.....	52
6. Gaston Bachelard'ın Düşüncesinde Akılcılık ve Gerçekçilik Arasında Bir Yol.....	57
7. Gaston Bachelard'da Diyalektik Yöntem	69
8. Gaston Bachelard'da Diyalektik Süreç: Sürenin Diyalektiği....	71

İKİNCİ BÖLÜM

Gaston Bachelard ve Epistemoloji	79
1. Bilimler Felsefesi ya da Epistemoloji	79
2. Gaston Bachelard'da Epistemolojik Engel Kavramı	90
2.1. İlk Deneyim Engeli.....	95
2.2. Genel Bilgi Engeli.....	104
2.3. Pragmatik ve Birlikçi Bilgi Engeli	111
2.4. Tözcü Engel	118
2.5. Canlıcı Engel.....	129
3. Gaston Bachelard'da Epistemolojik Kopuş.....	132
3.1. Euklidesçi Olmayan Geometrilere	137
3.2. Aristotelesçi Olmayan Mantık.....	140
3.3. Newtoncu Olmayan Mekanik.....	145
3.4. Descartesçi Olmayan Epistemoloji.....	147
3.5. Baconcu Olmayan Bilim	150

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gaston Bachelard ve Uygulamalı Akılcılık	155
1. Akılcılık Anlayışının Felsefi Temelleri.....	155
2. Aklın ve Tekniğin Diyalektiği: Uygulamalı Akılcılık	159
3. Uygulamalı Akılcılık ve Husserl'in Fenomenolojisi.....	173
Sonuç	187
Kaynaklar	191
Dizin	195

Önsöz

Felsefe tarihinde modern düşünce diye anılan dönemin önemli kavramlarından biri akıl olmuştur. Öznenin merkezi konuma yerleşmesiyle akıl tek referans kaynağı olarak görülmüştür. Fransız bilim tarihi ekolünden yetişen Bachelard, akla verilen önemin felsefi temellerini inceleyerek bazı eleştirilerde bulunmuştur. Bu çalışmadaki amacımız da Bachelard'ın felsefe tarihinde iki büyük gelenek olan rasyonalizm ve ampirizme yönelik eleştirilerini inceleyerek *uygulamalı akılcılık* anlayışı üzerinde durmak ve bu anlayışın bilim felsefesi ile epistemoloji alanındaki özgün yönlerini ortaya koymaktır.

Çalışmamız toplamda üç bölümden müteşekkil olup, ilk bölümü Bachelard'ın hayatını, eserlerini ve felsefesini inceleyerek bilim felsefesi alanında kaleme aldığı çalışmalarının merkezinde ortaya koyduğu düşüncelere değinmektedir. İkinci bölüm, bilim felsefesi ve epistemoloji alanında Bachelard'ın çalışmalarında özgün bir şekilde ortaya koyduğu kavramları ele almaktadır. Özellikle “epistemolojik engel” ve “epistemolojik kopuş” kavramları detaylı bir şe-

kilde incelenecektir. Üçüncü bölümde ise Bachelard'ın özgün kavramlarından biri olan *uygulamalı akılcılık* anlayışının derinlemesine analizi yapılacaktır. Bachelard'ın özellikle geri planda kalmasına karşı olarak önemli fikirlerinin incelendiği tezde, birçok özgün kavramı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bilim felsefesinin temel tartışmalarına katkısının yadsınamayacağı Bachelard'ın hem yetiştirmiş olduğu öğrencilerin hem de yazdığı eserlerin önemini de belirtmek başlıca amaçlarımızdan biridir. Gaston Bachelard'ın Michel Foucault, Louis Althusser ve Dominique Lecourt gibi Fransız düşüncesinin önemli filozoflarının kavramsal altyapısında da yadsınamaz etkileri vardır. Bu çalışmada, özgün kavram ve anlayışlarıyla Bachelard'ın felsefesini bilim felsefesi özelinde ortaya koymaya çalışacağız. Genel olarak bilim felsefesi derslerinde adı bile çoklukla anılmayan hatta bilinmeyen ancak önemli düşüncelere imza atan bir düşünür olarak Bachelard'ın felsefesinin yaygın olarak bilinmesini sağlamak temel hedeflerimizdendir. Türk düşüncesinin belli dönemlerinde etkili olan Bachelard'ın gereken ilgiyi görmemesi de bu çalışmanın önemli motivasyonlarından bir tanesidir.

Felsefe eğitimine başladığım günden bu yana eğitim dönemimde kaybettiğim ilk hocam olan Prof. Dr. Ahmet Cevizci'ye ilk olarak teşekkür etmek istiyorum. Çalışma azmiyle ve güzel ahlakıyla bize örnek olan hocamızı rahmetle anıyorum. Çalışma boyunca desteklerini ve yönlendirmelerini hep üzerimde hissettiren danışmanım Prof. Dr. Yaşar Aydın'ya ve tezimi yazana kadar benimle ilgilenen ve benden ümidini kesmeyen hocam Prof. Dr. Kasım Küçükalp'e teşekkür ediyorum. Felsefe eğitimi aldığım dönemlerde ho-

çalışımı yapmış bütün hocalarımıza da ayrıca teşekkürlerimi sunmak isterim. Bu felsefe yolculuğunda beraber yoldaşlık yaptığımız dostlarım, Sema Cevirici, Mustafa Dikmen ve metni titizlikle okuyan Tuğba Yavuz'a da desteklerinden dolayı müteşekkirim.

Kitabın yayınlanması için beni sürekli teşvik eden ve yayıncılık alanında tanıdığım için kendimi her zaman şanslı kabul ettiğim DBY Yayınları'nın yöneticisi olan ağabeyim İrfan Güngörür de teşekkürün kafi gelmeyeceği isimlerdendir.

Son teşekkürlerim de anne, babam ve kız kardeşlerime dir. Kız kardeşlerim Nur ve Nil her zaman bana yardımcı olmaya çalıştılar ve destekleri çok oldu. Annem ve babam ise her zaman yanımda olarak benden desteklerini esirgemediler. Adımı anmadığım ama üzerimde emeği olan herkese de ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

Kaynaklar

- ACOT Pascal, *Bilim Tarihi*, çev. Nermin Acar, 2.b., Ankara: Dost Kitabevi, 2017
- ARSLAN Hüsamettin, *Epistemik Cemaat*, 6.b., İstanbul: Paradigma Yayınları, 2019
- BACHELARD Gaston, *Ateşin Tin Çözümlemesi*, çev. Nail Bezel, 3.b., İstanbul: Öteki Yayınevi, 2007
- BACHELARD Gaston, *Bilimsel Zihnin Oluşumu*, çev. Alp Tümertekin, 1.b., İstanbul: İthaki Yayınları, 2013
- BACHELARD Gaston, *Hayır Diyen Felsefe*, çev. Alp Tümertekin, 1.b., İstanbul: Nora Kitap, 2018
- BACHELARD Gaston, *Mumun Alevi*, çev. Ali Işık Ergüden, 1.b., İstanbul: İthaki Yayınları, 2008
- BACHELARD Gaston, *Rasyonalist Bağlanma*, çev. Alp Tümertekin, 1.b., İstanbul: İthaki Yayınları, 2015
- BACHELARD Gaston, *Seçmeler*, çev. Afşar Timuçin, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1988
- BACHELARD Gaston, *Uygulamalı Akılcılık*, çev. Emine Sarıkartal, 1.b., İstanbul: İthaki Yayınları, 2009

- BARNES Barry, *Bilimsel Bilginin Sosyolojisi*, çev. Hüsamettin Arslan, Ankara: Vadi Yayınları, 1990
- BARREAU Hervé, *Epistemoloji*, çev. İsmail Yerguz, 1.b., Ankara: Dost Kitabevi, 2010
- BAŞER Nami, *Yirminci Yüzyıl Fransız Düşüncesinde Aynılık ve Aynılık Kavramları Açısından Bilim Felsefesi*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998
- BENTON Ted, Ian CRAIB, *Sosyal Bilim Felsefesi*, çev. Ümit Tatlıcan-Berivan Binay, 4.b., Bursa: Sentez Yayıncılık, 2016
- BERNSTEIN J. Richard, *Objektivizmin ve Rölativizmin Ötesi*, çev. Feridun Yılmaz, 1.b., İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2009
- BOCHENSKI J. M., *Çağdaş Avrupa Felsefesi*, çev. Serdar Rifat Kırkoğlu, 2.b., İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1997
- BOZKURT Nejat, *20. Yüzyıl Düşünce Akımları Yorumları ve Eleştirileri*, 2.b., İstanbul: Sarmal Yayınevi, 1998
- CESUR Esra, *Gaston Bachelard'da Bilim Felsefesi*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014
- CHALMERS Alan, *Bilim Dedikleri*, çev. Hüsamettin Arslan, 4.b., İstanbul: Vadi Yayınları, 2007
- COTTINGHAM John, *Akıcılık*, çev. Bülent Gözkan, 1.b., İstanbul: Dergah Yayınları, 2015
- DEMİR Ömer, *Bilim Felsefesi*, 9.b., Bursa: Sentez Yayıncılık, 2017
- FAY Brian, *Çağdaş Sosyal Bilimler Felsefesi Çok Kültürlü Bir Yaklaşım*, çev. İsmail Türkmen, 3.b., İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2012
- GUTTING Gary, *French Philosophy in The Twentieth Century*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001
- GÜZEL Cemal, *Bilim Felsefesi*, 3.b., Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2014

- KABADAYI Talip, *Duhem'den Laudan'a Çağdaş Bilim Felsefecileri*, 2.b., Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2011
- KEARNEY Richard ed., *Twentieth-Century Continental Philosophy*, C. VIII, New York: Routledge, 2005
- KORKMAZ Nurseli Gamze, *Gaston Bachelard'ın Psikanalitik Yaklaşımıyla Ahmed Haşim'in Şiirlerinde Ateş*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011
- KUHN Thomas, *Bilimsel Devrimlerin Yapısı*, çev. Nilüfer Kuyaş, 9.b., İstanbul: Kırmızı Yayınları, 2015
- KÜÇÜKALP Kasım, Ahmet CEVİZCİ, *Batı Düşüncesi-Felsefi Temeller*, 4.b., İstanbul: İSAM Yayınları, 2017
- LECHTE John, *Yapısalcılıktan Postmoderniteye Elli Çağdaş Düşünür*, çev. Barış Yıldırım, 1.b., İstanbul: Açılım Kitap, 2006
- LECORT Dominique, *Marxism and Epistemology: Bachelard, Canguilhem, Foucault*, çev. Ben Brewster, Londra: NLB, 1975
- LECOURT Dominique, *Bilim Felsefesi*, çev. Işık Ergüden, 2.b., Ankara: Dost Kitabevi, 2013
- LOSEE John, *Bilim Felsefesine Tarihsel Bir Giriş*, çev. Elif Derviş, 2.b., Ankara: Dost Kitabevi, 2012
- ÖZLEM Doğan, *Bilim Felsefesi*, 3.b., İstanbul: Notos Kitap, 2016
- ÖZLEM Doğan, *Bilim, Tarih ve Yorum*, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1998
- ÖZLEM Doğan, *Kavramlar ve Tarihleri-I*, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2002
- ÖZLEM Doğan, *Tarih Felsefesi*, 3.b., İstanbul: Notos Kitap, 2016
- RHEINBERGER Hans-Jörg, *On Historicizing Epistemology: An Essay*, çev. David Fernbach, Stanford: Stanford University Press, 2010
- SCRUTON Roger, *Modern Felsefenin Kısa Tarihi*, çev. Utku Özmkas-Ümit Hüsrev Yolsal, 1.b., Ankara: Dipnot Yayınları, 2015

- SKINNER Quentin, *Çağdaş Temel Kuramlar*, çev. Ahmet Demirhan, 1.b., Ankara: Vadi Yayınları, 1991
- SMITH Roch, *Gaston Bachelard: Philosopher of Science and Imagination*, Albany: State University of Newyork Press, 2016
- SÖNMEZ Veysel, *Bilim Felsefesi*, 3.b., Ankara: Anı Yayıncılık, 2013
- STRÖKER Elisabeth, *Bilim Kuramına Giriş*, çev. Doğan Özlem, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2005
- TILES Mary, *Bachelard: Science and Objectivity*, 1.b., Cambridge: Cambridge University Press, 1984
- URAL Şafak, *Pozitivist Felsefe*, 2.b., İstanbul: Say Yayınları, 2006
- WEST David, *Kıta Avrupası Felsefesine Giriş*, çev. Ahmet Cevizci-Hüsametin Arslan, 4.b., İstanbul: Paradigma Yayıncılık, 2016
- ZELYÜT Solmaz, *Dört Adalı (Bir Kıtalı): Hobbes – Locke – Berkeley – Hume – (Descartes)*, haz. Selin Aktuyun, 1.b., İstanbul: Öteki Yayınevi, 2017

Dizin

- A**
- Ahmet Hamdi Tanpınar 19, 188
- Akıl 58, 85, 93, 126, 158, 159, 161, 172
- akılcılık 9, 10, 16, 21, 22, 38, 39, 40, 43, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 68, 69, 71, 76, 101, 106, 155, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 172, 173, 178, 182, 185, 187
- Albert Einstein 15, 27, 28, 53, 66, 132, 133, 145, 146
- Alexandre Koyré 49
- ampirizim 61, 164
- André-Marie Ampère 80
- Aristoteles 24, 67, 104, 140, 150
- Auguste Comte 44, 45, 46, 53, 80, 83, 87, 88
- Aydınlanma 85
- B**
- Bertrand Russell 83
- biçimcilik 61, 164, 165
- bilim 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 58, 60, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 93, 94, 98, 99, 100, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 139, 144, 146,

- 147, 150, 152, 153, 162, 165,
166, 167, 169, 171, 174, 176,
177, 180, 181, 183, 184, 187
- bilim adamı 29, 44, 84, 107,
125
- bilim felsefesi 9, 10, 16, 18, 20,
22, 30, 31, 43, 48, 78, 79, 187
- bilim-öncesi zihin 51, 52, 110,
115, 117, 129
- bilimsel düşünce 25, 36, 93,
106
- bilimsellik 14, 26, 31, 45, 46,
58, 109, 115, 129, 133
- bilim tarihi 9, 15, 16, 23, 30,
126, 180
- C**
- Carl Gustav Jung 30, 34, 181
- Ç**
- çağdaş fizik 51, 58, 138
- çocukluk hazinesi 34
- D**
- deney 34, 49, 57, 110, 115, 166
- Descartesçı akıl 22, 23, 124,
136, 137, 147, 149, 157, 159,
168
- diyalektik 43, 56, 57, 59, 64,
65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 74,
76, 77, 90, 117, 126, 133, 139,
140, 144, 158, 161, 162, 169,
170, 171, 172, 178
- Doğa 38, 45, 79, 96
- Dominique Lecourt 10, 79,
88, 173, 179, 180
- E**
- Edmund Husserl 16, 173, 174,
175, 176, 177, 178, 181, 182,
183, 184, 185
- Emile Meyerson 83
- empirizm 60, 64, 65, 66
- epistemolog 43, 84, 93
- epistemoloji 9, 16, 28, 49, 68,
69, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85,
86, 88, 89, 132, 136, 137, 147,
160, 162, 173, 179, 180, 187,
188
- epistemolojik engel 9, 29, 35,
36, 90, 93, 94, 187
- epistemolojik kopuş 9, 134,
187
- Eukleides 137, 138, 139, 145
- F**
- felsefe 3, 9, 10, 11, 16, 18, 19,
20, 26, 28, 29, 33, 38, 40, 46,
47, 48, 54, 55, 63, 65, 66, 69,
70, 71, 78, 79, 86, 88, 89, 90,
98, 99, 101, 102, 104, 106,
118, 136, 137, 141, 142, 149,
150, 158, 159, 160, 162, 165,
168, 169, 170, 171, 173, 174,
175, 176, 177, 181, 183, 184,
185, 187

- Fenomenoloji 176, 177, 183,
184
- Francis Bacon 67, 104, 131,
150, 151, 152, 153, 171
- Fransız İhtilali 44
- G**
- Gaston Bachelard 9, 10, 15,
16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,
24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39,
40, 41, 42, 43, 44, 49, 50, 51,
52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59,
60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67,
68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75,
76, 78, 79, 88, 89, 90, 91, 92,
93, 95, 96, 97, 98, 100, 101,
102, 103, 104, 105, 106, 107,
108, 109, 110, 111, 112, 113,
114, 115, 116, 117, 118, 119,
120, 121, 122, 123, 124, 125,
126, 127, 128, 129, 130, 131,
132, 133, 134, 135, 136, 138,
139, 140, 141, 142, 143, 144,
145, 146, 147, 148, 149, 150,
151, 152, 153, 155, 159, 160,
161, 162, 163, 164, 165, 166,
167, 168, 169, 170, 171, 172,
173, 174, 177, 178, 179, 180,
181, 182, 183, 184, 185, 187,
188
- Georges Canguilhem 19
- gerçekçilik 52, 57, 58, 59, 61,
62, 63, 64, 67, 96, 97, 98, 101,
141, 159, 160, 162, 163, 164,
167, 172
- H**
- hakikat 49, 50, 90, 116, 135,
136
- Henri Bergson 72, 73
- Hilmi Ziya Ülken 20, 188
- I**
- Isaac Newton 24, 27, 54, 55,
56, 79, 80, 104, 133, 145, 146
- İ**
- İdealizm 61, 164, 165, 166,
167, 178
- ilerlemeci tarih anlayışı 158
- İmgelem 25
- K**
- Kantçı akıl 23
- Karl R. Popper 20, 46, 48
- kuram 49, 56
- L**
- Louis Althusser 10, 90
- M**
- Mantıksal Pozitivizm 46
- Marcel Boll 108
- Michel Foucault 10, 19, 90

- modern bilim 31, 50, 53, 67, 68, 108, 109, 110
modern düşünce 9, 63, 157, 158
modern fizik 51
- O**
otorite 33, 45, 86
- P**
Paul K. Feyerabend 48
post-pozitivist 15, 31, 48, 49, 183
pozitivist düşünce 15, 23, 33, 44, 48, 80, 81, 163, 167, 178
pozitivizm 43, 44, 46, 48, 61, 62, 164, 167
psikanaliz 26, 30
- R**
rasyonalizm 9, 64, 65, 66, 157, 158, 170, 171
Rene Descartes 40, 124, 134, 147, 148, 149, 150, 155, 156, 157
- Roger Garaudy 19, 188
- S**
Saint Simon 44
Solvay Kongresi 27
- T**
tamamlanmamışlık 52
tarihsel epistemoloji 49, 68, 89, 173, 179, 180
Thomas S. Kuhn 48, 183
toplumsal zihnin psikanalizi 30
Töz 118, 119
- U**
uygulamalı akılçılık 9, 10, 16, 21, 37, 43, 59, 60, 61, 68, 155, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 172, 173, 178, 182, 185, 187
uzlaşımçılık 60, 61, 164
- V**
Varlık 60, 71, 74, 75, 101, 146, 156, 169
Viyana Çevresi 46

AKLIN VE TEKNİĞİN DİYALEKTİĞİ

Gaston Bachelard ve Uygulamalı Akılçılık

Bilim felsefesi tartışmalarında tarihsel olarak iki ekol karşımıza çıkmaktadır: 19. yüzyılda ortaya çıkan pozitivist düşünce ve 20. yüzyılda ortaya çıkan post-pozitivist düşüncedir. Pozitivist düşünce bilimin ışığında dünyayı yeniden inşa etme uğraşısı içerisindedir. Evrensellik anlayışının özellikle önemli bir motif olduğu bu düşüncenin merkezinde doğa bilimlerindeki hesaplanabilirlik anlayışını sosyal bilimlerde de uygulama düşüncesi vardır. Pozitivist düşüncenin eleştirilmeye başlamasıyla yeni bir düşünce ortaya çıkmıştır. Buradaki filozoflar pozitivist düşüncenin tarihten ve toplumdan bağımsız olan ilerleme düşüncesine karşı çıkararak bilimin gelişiminde farklı motivasyon kaynaklarını ön plana çıkarmışlardır. Fransız bilim tarihi okulunun bir üyesi olan Gaston Bachelard'ın felsefesinin temelinde de aynı motivasyonu görmekteyiz. Bachelard, post-pozitivist felsefenin önde gelen isimlerinin öncesinde bilimsel düşünceye yeni yorumlar getirmiştir. Felsefe tarihinde aklın kendisine kadar ele alınışını da inceleyerek, onları "Uygulamalı Akılçılık" anlayışı altında yeni bir diyalektik senteze tabi tutmuştur. "Uygulamalı Akılçılık" aklın salt deneyim veya salt akla dayandırıldığı modern düşüncenin aksine; yeni bilimsel çağın bize açmış olduğu ufukta teori ile pratiğin dayanışma içerisinde çalışması gerektiğini söylemektedir. Çalışmanın amacı, "Uygulamalı Akılçılık" anlayışının oluşumundaki felsefi yapıyı incelemek ve epistemoloji alanında Bachelard'ın çalışmalarının özgün yönlerini ortaya koymaktır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-00-3

9 786257 760003